

STRUČNI SKUP S MEĐUNARODNIM SUDJELOVANJEM

Suvremeni pristupi u oblikovanju knjižničnih prostora za djecu i mlade

Split / Šolta, 22. - 23. svibnja 2026.
Gradska knjižnica Marka Marulića Split
Suorganizator:
Komisija za izgradnju i opremu knjižnica HKD-a

Impresum

Organizator:

Gradska knjižnica Marka Marulića Split

Suorganizator:

Komisija za izgradnju i opremu knjižnica HKD-a

Za organizatora:

Grozdana Ribičić

Programski i organizacijski odbor:

Grozdana Ribičić

Ivančica Đukec Kero

Maja Bodiš

Helena Bužančić

Robert Fritz

Danijela Tomaša

Nataša Prkić

Antonija Anđelić

Darija Harašić

Ana Prkačin Sekul

Jelena Mijić

Petra Skelin Giljanović

Željka Alajbeg

Lektura:

Danijela Tomaša

Ana Prkačin Sekul

Grafička priprema:

Mladen Đikić

Kolaž na naslovnici:

Milena Bašić Krstinić

Split / Šolta, 22. i 23. svibnja 2026.

Pokrovitelji:

Turistička zajednica Općine Šolta

Općina Šolta

Financijska podrška:

Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske

Splitsko-dalmatinska županija

Grad Split

Program

1. dan, 22. svibnja 2026. Tehnološki park (Dračevac 3D)

9:30 – 10:00

Okupljanje i prijava sudionika

10:00 – 10:15

Pozdravni govori

POZVANA IZLAGANJA

Moderator: Mate Tavrić

10:15 – 10:35

Ayub Khan, FCLIP, FRSA, MBE

The Evolving Children's Library

10:35 – 10:55

prof. dr. sc. Tatjana Aparac Jelušić

Pristupi u oblikovanju knjižničnih prostora

10:55 – 11:15

Vedrana Vučković

*Univerzalni dizajn za učenje: pristup podrške i poticaja
za djecu i mlade s različitim potrebama*

11:15 – 11:35

dr. sc. Boris Jokić

This Must Be the Place – kako knjižnica može (p)ostati centar zajednice

11:35 – 12:20

Pauza za kavu i razgledavanje novootvorene
Knjižnice Tehnološki park

12:20 – 12:40

Dinko Peračić, Miranda Veljačić

Knjižnice posebnih karaktera

12:40 – 13:00

Maja Bodiš, Ana Filipović

Prostor kao poticaj: dizajn knjižnice za različite generacije korisnika

13:00 – 13:20

mr. sc. Alka Stropnik

Eppur si muove

13:30 – 14:30

PANEL-RASPRAVA: Kad arhitekti odu, a korisnici dođu...

Cilj je otvoriti raspravu o tome kako stvarati knjižnice koje su istinski prostori za mlade. Što se događa s knjižnicom nakon što se vrata nove zgrade otvore? Panel-rasprava će okupiti ravnatelje koji su proteklih godina otvorili vrata novih prostora knjižnica. Govorit će o stvarnom životu novih knjižničnih prostora – kako ih koriste mladi, što je od preliminarnih ideja zaživjelo, a što je bilo potrebno prilagoditi? Sudionici će podijeliti svoja iskustva o suradnji s arhitektima, (ne)očekivanim načinima korištenja prostora te izazovima i naučenim lekcijama prvih godina nakon preseljenja. Kroz razgovor o stvarnim iskustvima, panel će povezati arhitektonske koncepte, potrebe i iskustva korisnika, psihološke uvide i svakodnevni rad knjižnice.

Moderatorica: mr. sc. Ivančica Đukec Kero

Sudjeluju:

Niko Cvjetković, ravnatelj Gradske knjižnice Rijeka

Doroteja Kamber Kontić, ravnateljica Gradske knjižnice Zadar

Vedrana Lugić, ravnateljica Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci

Mirjana Franculić, ravnateljica Gradske knjižnice Požega

Grozdana Ribičić, ravnateljica Gradske knjižnice Marka Marulića Split

14:30

Domjenak i druženje sudionika

20:00
SVEČANI PROGRAM U KNJIŽNICI DALMATINA (Zagrebačka 4)

Predstavljanje Nacionalne i sveučilišne knjižnice „Sv. Kliment Ohridski“, u Bitoli i Makedonsko-hrvatske udruge i Hrvatskog kulturnog centra „Marko Marulić“, iz Bitole

Predstavljanje digitalnog časopisa GKMM-a MaruLIST

Znamo li tko su one? – Knjižničarke grada Splita
(Komisija za povijest knjige i knjižnica HKD-a)

Prigodni glazbeni program uz zakusku

2. dan, 23. svibnja 2026.
otok Šolta

11:15
Okupljanje (Trajektna luka)

11:45
Trajekt za Šoltu

13:00 – 14:30
Ručak

15:00 – 18:00
Posjet Bratskoj kući u Grohotama
Posjet Kući Marka Marulića u Nečujmu

18:30
Trajekt za Split

19:30
Dolazak u Split

Uvodna riječ

Dječja knjižnica svoje polazište ima u knjigama. Informacijsko je, obrazovno i kulturno središte namijenjeno djeci i mladima s ciljem poticanja čitanja, mašte i cjeloživotnog učenja. Dječji odjeli danas ne pružaju samo mogućnost čitanja, učenja i davanja informacija, nego su i mjesta zabave, druženja, kreativnog izražavanja jer u svome radu spajaju učenje i igru. Knjižničari imaju nove uloge pa su oni i voditelji raznih aktivnosti, učitelji i animatori.

Promjene se ogledaju u svim segmentima, a na ovom skupu bavit ćemo se dizajnom (oblikovanjem) prostora namijenjenih mladoj populaciji.

Temom skupa „Suvremeni pristupi u oblikovanju knjižničnih prostora za djecu i mlade,“ želi se naglasiti važnost transformiranja prostora dječjih odjela i odjela za mlade u prilagodljive i sigurne prostore koji potiču djecu i mlade na čitanje, igru, učenje, zabavu, kreativnost i istraživanje.

Okupljanjem stručnjaka raznih profila otvorit će se vrata novim idejama, inovativnim tehnologijama, primjerima dobre prakse te naglasiti važnost profesionalnog razvoja knjižničara kao voditelja aktivnosti u fleksibilnim, inkluzivnim i modernim knjižničnim prostorima budućnosti.

Prvi dan skupa predviđen je za znanstvena i stručna izlaganja. Sudionici će imati priliku upoznati primjere dobre prakse iz Hrvatske i inozemstva, razmijeniti iskustva te raspraviti kako knjižnica može biti „treći prostor,“ – privlačno mjesto učenja, druženja, kreativnosti i sigurnosti. Drugi dan predviđen je za izlet na otok Šoltu. Sudionici će ondje moći razgledati primjere suvremenog uređenja dvaju baštinskih zdanja namijenjenih kulturnim potrebama otoka, njegovih stanovnika i posjetitelja – Kuću Marka Marulića u Nečujmu te Bratsku kuću, u kojoj se nalazi i Knjižnica Grohote, a u kojoj je planirano uređenje Spomen-sobe Vesne Parun.

Ovaj skup poziv je na otvorenost prema modernizaciji te stvaranju ugodnog i poticajnog okruženja koje će odgovoriti na suvremene zahtjeve novih generacija djece i mladih.

Danijela Tomaša

The Evolving Children's Library

Ayub Khan, FCLIP, FRSA, MBE

ayubkhan@warwickshire.gov.uk

Head of Libraries, Heritage & Culture and Registration Services

Workforce and Local Services, Warwickshire County Council, Warwick

The presentation examines how public library children's spaces can be re imagined to respond effectively to the needs of contemporary users. It begins with an overview of the principles and minimum standards underpinning public library provision in Britain, with particular reference to the Universal Offers developed by Libraries connected sector support organisation in the UK adopted widely as sector benchmarks. Within this framework, the Children's Promise developed by the Association of Senior Children's and Education Librarians (ASCEL) is highlighted as an example of strategic, values led practice in children's library services.

It is proposed that library authorities should articulate a clear and comprehensive policy for children's services, setting out core principles, aims, objectives, and intended outputs and outcomes. Key considerations such as child safety, safeguarding commitments, and the provision of accessible information for both children and parents are identified as essential components. The importance of producing child friendly versions of policies in multiple formats is emphasised, alongside the active involvement of children and families in service planning and decision making processes, in preference to assumptions being made about children's needs or behaviours. The presentation also explores the application of fundamental library design principles to children's spaces. It is argued that children's libraries must cater for a broad developmental range, from early years to adolescence, and remain relevant as users mature. The use of visual cues, such as photography rather than traditional signage, is proposed as a means of delineating age appropriate zones. The creation of environments that align with children's developmental stages is stressed, including the provision of teenage spaces that foster a sense of ownership and autonomy, and the separation of quieter study areas from more active zones. Consideration is further given to spatial flow, colour, and flexibility as determinants of effective design. The use of moveable furniture and shelving is presented as critical to supporting diverse activities, including creative engagement, learning

and study, and homework support, while also accommodating practical requirements such as storage for pushchairs and buggies. The paper concludes by drawing on British case studies and recent developments in children's library provision, including autism friendly environments and makerspaces, demonstrating how adaptability can be achieved without reliance on large scale refurbishment.

Ayub Khan is past President of CILIP - the UK's Library and Information Association - and a Trustee of Libraries Connected, formerly known as the Society of Chief Librarians. He is on the Library Design Committee of the International Federation of Library Associations - and has written a book about library design, and is Director of Designing Libraries <https://designinglibraries.org.uk/>. His background is in Children and young people service in public libraries and is currently Head of Libraries & Cultural services for Warwickshire County Council in England.

Pristupi u oblikovanju knjižničnih prostora

prof. dr. sc. Tatjana Aparac Jelušić

aparact@gmail.com

u mirovini

U izlaganju će biti riječi o teorijskim pristupima vezanim za oblikovanje prostora za mlade, uključujući kulturološke, pedagoške, psihološke i sociološke postavke o mladima i njihovom pozicioniranju u zajednici. S motrišta konceptualnog pristupa knjižničnim prostorima za mlade te arhitektonskim i dizajnerskim rješenjima tih prostora, u izlaganju će se ukazati na ona načela knjižnične arhitekture koja su nezaobilazna unatoč brzim i nepredvidivim promjenama u okruženju sve dominantnije digitalne tehnologije.

S praksiološkog motrišta, brojni primjeri uspješno odabranih i primijenjenih rješenja govore u prilog tezi da prostori za mlade trebaju odražavati njihov životni stil, mladi trebaju biti uključeni u njihovo osmišljavanje na tragu poznatog načela *mladi za mlade*. Na taj će način mladi korisnici i oni koji će to tek postati, razviti poseban osjećaj zajedničkog cilja i pripadnosti, ali i ponosa i odgovornosti, a rezultat će biti kvalitetan i uspješan prostor koji se temelji na stvarnim potrebama, željama i ponuđenim viđenjima samih mladih.

Prof. dr. sc. Tatjana Aparac-Jelušić, umirovljena je redovita sveučilišna profesorica u trajnom zvanju. Magistrirala je i doktorirala na Sveučilištu u Zagrebu u polju informacijskih znanosti. Od 1983. predavala je na studijima u Zagrebu, Osijeku i Zadru, inicirala je izradu programa informacijskih znanosti na sveučilištima u Osijeku i Zadru. Bila je pročelnica Odsjeka za informacijske znanosti u Osijeku i Odjela za informacijske znanosti u Zadru kao i gostujuća profesorica na nekoliko inozemnih visokih učilišta.

*Od 2008. do odlaska u mirovinu 2015. bila je voditeljica doktorskog studija **Društvo znanja i prijenos informacija** na Sveučilištu u Zadru. U mirovini nastavlja aktivno djelovati, objavljujući stručne i znanstvene radove. Bila je predsjednica Hrvatskog knjižničnog vijeća od 2013. do 2023. godine. Objavila je četiri knjige, devet poglavlja u knjizi te 170 znanstvenih i stručnih radova.*

Dobitnica je Kukuljevićeve povelje (1998.), nagrade ASIST ISI/Thompson za najboljeg nastavnika informacijskih znanosti (2006.), nagrade rektora Sveučilišta u Zadru (2006.), nagrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (2012.), nagrade EUCLID-a za 2018. godinu te ASIST-ove nagrade Watson Davies za 2025. godinu. Živi i radi u Gorskom kotaru.

Univerzalni dizajn za učenje: pristup podrške i poticaja za djecu i mlade s različitim potrebama

Vedrana Vučković

vvuckovic@ffst.hr

Filozofski fakultet u Splitu – Odsjek za predškolski odgoj

Univerzalni dizajn (UD) podrazumijeva oblikovanje produkata i okruženja koje odgovara najvećem broju korisnika pri čemu se poštuju individualne različitosti i promovira inkluzija svih pojedinaca u sva područja života i društava. (Batarelo Kokić, 2005)

Univerzalni dizajn za učenje (UDL) je pristup u kojem se prepreke uklanjaju već u fazi planiranja poticajnog i podržavajućeg okruženja za učenje. Kreiraju se pristupačna i izazovna iskustva za svih, uključujući i djecu s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama: darovite i s teškoćama. Planiraju se i prilagođavaju strategije, aktivnosti i materijali koji odgovaraju svima bez obzira na različite sposobnosti, teškoće, dob, spol ili kulturno i jezično porijeklo. Cilj je učiniti učenje pristupačnim svim učenicima koristeći:

- Višestruke i različite načine prikaza informacija. Uvažavaju se različiti stilovi percepcija i učenja. Koriste se multimodalna sredstva, metode i sadržaji: vizualni, auditivni, kinestetički, taktilni (tekst, audio, video, podnapisi, grafički prikazi, ilustracije...)

- Višestruke načine djelovanja i izražavanja: nudi se mogućnost pokazivanja znanja i izražavanja kroz različite medije (govor, crtež, video, pisanje, projekte...) te korištenje alata za planiranje, organizaciju, samoregulaciju i samoprocjenu.

- Višestruke načine angažmana i sudjelovanja: poticanje motivacije pružanjem izbora, povezivanjem s kontekstom i kulturom, postavljanjem jasnih ciljeva i pružanjem povratnih informacija. Sudjelovanje uključuje mogućnosti individualnog, u paru ili timskog rada. Kad god je moguće, pripremaju se i nude zadatci različite razine složenosti, različite aktivnosti te nudi mogućnost izbora. (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2021, CAST, 2024).

Osnovna razlika između Univerzalnog dizajna za učenje i klasične odgojno-obrazovne prilagodbe je u pristupu. Univerzalni dizajn za

učenje je preventivan i proaktivan, načela se primjenjuju od samog početka planiranja pri postavljanju cilja – kreiranju fleksibilnih iskustava učenja pristupačnih i prilagođenih svima, smanjujući potrebu za kasnijim prilagođavanjem.

Prilagodba nastave je reaktivan pristup, događa se nakon planiranja, kao odgovor na situacije u kojima posebne odgojno-obrazovne potrebe pojedinog učenika nisu zadovoljene a postojeći kurikulum ili okruženje nije odgovarajuće te ga treba prilagoditi.

Vedrana Vučković, asistentica je na Odsjeku za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, Filozofskog fakulteta, Sveučilišta u Splitu. Odgojiteljica je ranog i predškolskog odgoja, magistra edukacijske rehabilitacije (mag. rehab. educ.) i doktorandica na poslijediplomskom doktorskom studiju iz pedagogije.

Područja interesa su joj inkluzivna pedagogija, kvaliteta i kompetencije za inkluzivnu praksu te strategije podrške djeci i učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama – darovitim i s teškoćama. Uži fokus je na ranoj intervenciji i Univerzalnom dizajnu za učenje, potpomognutoj komunikaciji, asistivnoj tehnologiji i informacijsko-komunikacijskoj tehnologiji u odgoju i obrazovanju.

*Na Filozofskom fakultetu u Splitu izvodi nastavu na kolegijima: **Inkluzivna pedagogija, Inkluzivni dječji vrtić, Roditelji i dijete s posebnim potrebama, Strategije podrške djeci s posebnim potrebama.***

Knjižnice posebnih karaktera

Dinko Peračić
dinko@ar-p.hr

Miranda Veljačić
miranda@ar-p.hr
ARP / Peračić-Veljačić

Izlaganje predstavlja niz manjih intervencija i tematskih knjižničnih prostora nastalih u suradnji s Gradskom knjižnicom Marka Marulića u Splitu i njezinim korisnicima, poput Krimi kutka, Knjižnice Dalmatine i knjižnice u Tehnološkom parku. Iako se radi o prostorno i financijski ograničenim zahvatima, upravo takvi projekti često omogućuju neposrednije i eksperimentalnije pristupe oblikovanju prostora za djecu, mlade i lokalnu zajednicu.

Kroz ove primjere prikazat će se pristup u kojem se knjižnični prostor ne promatra kao neutralan interijer, nego kao prostorni alat za stvaranje identiteta, atmosfere i novih oblika korištenja. Tematski elementi, prilagodljiv namještaj, male prostorne transformacije i pažljivo oblikovani ambijenti koriste se kako bi se potaknuli zadržavanje, istraživanje, susreti i osjećaj pripadnosti korisnika prostoru.

Poseban naglasak stavlja se na važnost „malih“ projekata u kojima je moguće minimalnim intervencijama ostvariti značajne promjene, na arhitekturu kao podršku svakodnevnom životu zajednice te na knjižnicu kao aktivnu društvenu infrastrukturu.

Dinko Peračić je arhitekt, suosnivač Platforme 9,81, udruge za arhitektonska istraživanja, i partner u studiju ARP. Izvanredni je profesor i šef katedre za Arhitektonsko projektiranje na Studiju arhitekture i urbanizma, FGAG Split. U svojim projektima primarno se bavi procesima nastajanja i korištenja arhitekture te pitanjima društva i kulture, okoliša i klime.

Miranda Veljačić je arhitektica i kulturna radnica. Spektar njezina djelovanja obuhvaća arhitekturu, aktivizam i umjetnost. Suosnivačica je Platforme 9,81, čija je voditeljica, kao i suvoditeljica arhitektonskog studija ARP. Radi kao predavačica na Odsjeku za dizajn vizualnih komunikacija Umjetničke akademije u Splitu.

Dinko i Miranda često surađuju na projektima koji kombiniraju arhitekturu, umjetnost i društveni angažman, uz sudjelovanje lokalne zajednice i participativno projektiranje.

ARP / Peračić-Veljačić je arhitektonska praksa koju vode Dinko Peračić i Miranda Veljačić, koja kombinira bogato profesionalno iskustvo s aktivnim javnim angažmanom u istraživanju, javnom diskursu i izlaganju. Njihov rad obuhvaća zgrade javne namjene, kulturne sadržaje i urbane intervencije, često se fokusirajući na adaptivna, kontekstualna rješenja i dizajn značajnih javnih prostora.

Prostor kao poticaj: dizajn knjižnice za različite generacije korisnika

Maja Bodiš

maja.bodis@kgz.hr

Knjižnice grada Zagreba

Anamaria Filipović

afilipovic@upi-2m.hr

Studio UPI-2M

Nova zgrada Gradske knjižnice na lokaciji Paromlin u Zagrebu osmišljava se kao suvremena knjižnica koja nadilazi svoju tradicionalnu ulogu i postaje aktivan prostor učenja, stvaranja i susreta svih generacija.

Projekt, čije se otvorenje očekuje 2027. godine, uz već poznate zone za učenje i boravak, donosi niz inovativnih sadržaja kao što su *makerspace*, *immersive room*, glazbeni studio za snimanje, sobe za podcast, prostore za obradu zvuka i slike, prostore za održavanje manjih koncerata te specijalizirane prostore prilagođene različitim dobnim skupinama.

Iz knjižničarske perspektive, naglasak je na razvoju inkluzivnih i poticajnih programa koji odgovaraju suvremenim potrebama korisnika. Makerspace će mladima omogućiti pristup tehnologijama poput 3D pisača, robotike i digitalnih alata, čime knjižnica postaje mjesto razvoja vještina koje često nisu dostupne u formalnom obrazovanju. Takvi prostori potiču kreativnost, eksperimentiranje i neformalno učenje, ali i stvaranje zajednice kroz zajedničke projekte i razmjenu znanja.

S arhitektonske strane, prostor se oblikuje kao fleksibilan i prilagodljiv layout koji podržava različite tipove korištenja – od individualnog učenja do grupnog rada i javnih događanja. Posebna pažnja posvećuje se oblikovanju prostora prema dobi: prostori za najmlađe oblikuju se s naglaskom na sigurnost, taktilnost i primjeren izbor materijala i podloga, dok su zone za mlade dinamičnije, otvorenije i tehnološki opremljenije.

Integracijom ovih pristupa, Paromlin postaje primjer suvremene knjižnice kao hibridnog prostora, istovremeno edukativnog, kreativnog i društvenog koji aktivno sudjeluje u razvoju kompetencija i kvalitete života svojih korisnika.

Anamaria Filipović, dipl. ing. arh., rođena je u Splitu 1973. godine. Nakon završenog Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu ostvaruje se kao autorica i koautorica mnogih projekata, sudjeluje na natječajima, radionicama i prezentacijama te svoje radove izlaže na arhitektonskim izložbama. U studio UPI - 2M došla je 1999. godine gdje radi kao autorica, voditeljica i koordinatorka na brojnim uspješnim projektima iz kojih izdvajamo trgovački kompleks Arena Centar s IMAX-om te Arenu Zagreb koja je 2009. na WAF-u osvojila nagradu za najbolju građevinu godine. 2011. godine postaje partnerom te vodi arhitektonski odjel. Kao dio autorskog tima osvojila je prvu nagradu na natječaju za izradu idejnog arhitektonsko-urbanističkog rješenja zgrade Gradske knjižnice u kompleksu Paromlin.

*Maja Bodiš, viša knjižničarka, diplomirala je bibliotekarstvo i talijanski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu te stekla zvanje višeg knjižničara. Zaposlena je u Knjižnicama grada Zagreba od 2010. godine. Tijekom rada u Knjižnicama grada Zagreba radila je na različitim radnim mjestima, uključujući i v. d. ravnatelja. Od samog početka član je projektnog tima „Gradska knjižnica Grada Zagreba i društveno-kulturni centar na lokaciji Paromlin“. Dio je razvojnog tima knjižničkog programa ZaKi unutar kojeg razvija modul revizije i otpisa. Dobitnica je nagrade Eva Verona Hrvatskoga knjižničarskog društva. Posebna područja interesa su razvoj knjižničkog programa, revizija, otpis, zaštita građe te implementacija novih e-usluga. Predavačica je u Centru za stalno stručno usavršavanje knjižničara gdje drži tečaj **Upravljanje zbirkom izlučivanjem knjižnične građe**. Izlaže na domaćim i inozemnim stručnim skupovima i autorica je nekoliko članaka.*

Eppur si muove

mr. sc. Alka Stropnik, knjižničarska savjetnica

alka.stropnik@kgz.hr

Knjižnice grada Zagreba (Matična i razvojna služba)

*Pravilnikom o matičnoj djelatnosti i sustavu matičnih knjižnica u Republici Hrvatskoj (NN 81/2021) propisane su zadaće i poslovi županijske matične razvojne službe, između ostalog to su unapređivanje i sustavno razvijanje knjižnične djelatnosti i knjižnica, nadzor usklađenosti prostora i opreme sa *Standardom za školske knjižnice* kao i savjetovanje knjižnica te predlaganje rješenja u svim aspektima knjižničnog poslovanja sa svrhom dostizanja standarda.*

Također, istim je *Pravilnikom* propisano da županijska matična razvojna služba surađuje s osnivačima knjižnica kako bi mogla obavljati svoje zadaće, koje su, između ostalih, suradnja u projektiranju i opremi prostora školskih knjižnica, kao i pri izgradnji novih škola. Koliko je to uistinu moguće ostvariti te koliki utjecaj imaju voditelji i stručni suradnici županijskih razvojnih službi na projektiranje i opremanje školskih knjižnica – drugo je pitanje.

Važno je osvijestiti osnivačima da su voditelji županijskih matičnih službi i stručni suradnici kompetentni sugovornici upravo zbog svojeg iskustva s terena i uvida u stanje školskih knjižnica, kao i praćenja kvalitetnih rješenja u Hrvatskoj i svijetu. Osnivačima najčešće nedostaje upravo ta iskustvena dimenzija.

U izlaganju će biti predstavljen primjer dobre prakse Matične i razvojne službe Knjižnica grada Zagreba koja je nakon niza godina uspjela ostvariti dobru suradnju s Gradom Zagrebom, osnivačem gotovo 200 škola. Ključna je bila sinergija koja je postignuta suradnjom stručne suradnice za školske knjižnice, stručne savjetnice za opremanje odgojno obrazovnih objekata, arhitektima, ravnateljima i školskim knjižničarima, a u pojedinim slučajevima i konzervatorima iz Gradskog ureda za kulturnu baštinu i prirodu.

13:00

Mr. sc. Alka Stropnik, stručna je suradnica za školske knjižnice na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije. Nakon kraćeg rada u osnovnoškolskoj i srednjoškolskoj knjižnici te na odjelu za odrasle, više od 10 godina radila je na Odjelu za mladež u Knjižnici Medveščak. Od 2013. godine zaposlena je u Matičnoj i razvojnoj službi Knjižnica grada Zagreba. Autorica je mnogih stručnih radova u domaćim i stranim časopisima te knjige „Knjižnica za nove generacije: virtualni sadržaji i usluge za mlade“ (HKD, 2013). Održala je više izlaganja na domaćim i međunarodnim stručnim skupovima i konferencijama. Predavačica je u CSSU-u s četiri različita tečaja.

Alka Stropnik bila je članica i predsjednica Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež, a od 2016. godine članica Komisije za osnovnoškolske knjižnice HKD-a. Od 2018. do 2022. godine bila je predsjednica Zagrebačkog knjižničarskog društva.

Kad arhitekti odu, a korisnici dođu...

Panelisti

Ivančica Đukec Kero knjižničarska je savjetnica zaposlena u Knjižnicama grada Zagreba od 2003. godine. U KGZ-u je radila na raznovrsnim poslovima, a od 2015. godine je voditeljica Matične i razvojne službe, nadležne za narodne i školske knjižnice Grada Zagreba i Zagrebačke županije. Članica je Hrvatskog knjižničarskog društva i dobitnica nagrade Eva Verona za posebno zalaganje u radu, inovacijama i promicanju knjižničarske struke. Sudionica je brojnih domaćih i međunarodnih stručnih skupova, autorica je nekoliko objavljenih stručnih radova te je u dva mandata bila članica Stalnog odbora Metropolitan Libraries Section pri IFLA-i. Aktivno je uključena u planiranje razvoja mreže zagrebačkih knjižnica te je članica tima za planiranje te organizacijsko i programsko osmišljavanje koncepta nove zgrade Gradske knjižnice u Paromlinu. Iako je angažirana na raznovrsnim poslovima, posebno je veseli svaki angažman oko (medijskog) predstavljanja knjižnica i knjižnične djelatnosti javnosti i svaka prilika koja omogućava spajanja (nedovoljno vidljive) kulture i medija.

Voli putovanja, a u slobodno vrijeme traži djeteline s četiri lista i trenira skokove u vodu.

Grozdana Ribičić knjižničarska je savjetnica koja od 1985. godine djeluje u Gradskoj knjižnici Marka Marulića u Splitu, a od 2019. godine obnaša dužnost ravnateljice. Pokretačica je brojnih programa i projekata usmjerenih na promicanje knjige, čitanja i knjižnica na odjelima za djecu i mlade. Tijekom njezina mandata GKMM 2022. godine je dobila priznanje Knjižnica godine, dok su njoj osobno 2024. godine dodijeljene Osobna nagrada Grada Splita za promicanje čitanja i pismenosti te Kukuljevićeva povelja Hrvatskoga knjižničarskog društva za doprinos knjižničarskoj djelatnosti u Hrvatskoj. Za vrijeme njezina ravnateljstva preuređeno je nekoliko knjižničnih ogranaka i odjela, a pokrenute su i neke nove knjižnice, odjeli i službe. Posebno je ponosna na program „Zavičajna kuća - rasuti muzej GKMM-a“, kojim se, u suradnji s vanjskim partnerima, knjižnični prostori uređuju kao atraktivni i interaktivni prostori posvećeni znamenitim osobama Splita i Dalmacije. Kao osobit doprinos lokalnoj zajednici i zavičaju ističe osnivanje Bibliobusne službe, nabavu bibliobusa te sada, kroz novi projekt financiran sredstvima

Europske unije, i bibliokombija. Time knjižnična usluga postaje dostupna stanovnicima dalmatinskoga zaleđa, gradskih kotareva i priobalnih mjesta kojima je do tada bila teško dostupna ili posve nedostupna. Njezina je želja osvijestiti potrebu da Grad Split dobije novu i suvremenu središnju knjižnicu, primjerenu izazovima 21. stoljeća.

Godinama se bavila outdoor aktivnostima, a i danas im se rado vraća. Trenutačno se s kolegama i kolegicama priprema za Utrku Pelješkim mostom — kako bi svi zajedno imali dovoljno kondicije za nove zahtjevne knjižnične izazove koji su pred njima.

Mirjana Franculić viša je knjižničarka koja je tijekom dugogodišnje karijere u Gradskoj knjižnici Požega sudjelovala u brojnim razvojnim projektima, uvođenju inovativnih programa te jačanju uloge knjižnica u zajednici, s posebnim naglaskom na razvoj čitateljske publike i edukaciju korisnika i knjižničara. Prilikom preseljenja te otvaranja obnovljene i dograđene knjižnice, istaknula se kao kreatorica programa i novog koncepta rada. U procesu preseljenja Gradske knjižnice Požega 2021. godine bila je glavni koordinator mapiranja prostora, lokacija i fonda te je vodila analize smještaja, otpisa i revizije građe. Kao dugogodišnja voditeljica čitateljskog kluba za odrasle Lectoria, pokrenula je 2025. osnivanje novih čitateljskih klubova i time osnažila čitateljsku publiku raznolike dobi.

Aktivno sudjeluje u stručnim tijelima i projektima na nacionalnoj razini te redovito izlaže i objavljuje radove iz područja knjižničarstva. Od prosinca 2024. ravnateljica je Gradske knjižnice Požega.

Hobi su joj hortikultura, uređenje interijera i eksterijera i tu ljubav prema estetici prostora prenosi i na uređenje knjižnice. Potrebu za upijanjem ljepote ostvaruje bicikliranjem po prirodi.

Niko Cvjetković viši je knjižničar. U knjižničarstvu počinje raditi 2005. godine kao diplomirani knjižničar u Gradskoj knjižnici Rijeka, nakon čega prelazi na mjesto knjižničara u Pomorskoj školi Bakar.

Od 2016. godine ravnatelj je Gradske knjižnice Rijeka koju vodi kroz intenzivan transformacijski proces. Za vrijeme njegova mandata, 2019. godine, Gradska knjižnica Rijeka je proglašena Knjižnicom godine i time dobila značajno priznanje struke, odnosno Hrvatskog knjižničarskog društva. Na čelu Knjižnice sudjelovao je u projektu Europska prijestolnica kulture 2020 te intenzivno radio na projektu izgradnje, opremanja i preseljenja u novu

knjižničnu zgradu, zagovarajući koncept Nove knjižnice te pokrećući nove radne prakse i protokole. Angažirano je vodio tim zadužen za osmišljavanje novog modela Odjela za mlade Gradske knjižnice Rijeka. Taj inovativni koncept rada s mladima, prikladno nazvan Rasadnik, osvojio je EIFL Public Library Innovation Award 2025.

Njegovo profesionalno područje interesa usmjereno je na rad, transformacije i otpornost narodnih knjižnica u suvremenom okruženju. Od 2023. godine predsjednik je Hrvatskog knjižničkog vijeća.

Ponosni je dobitnik Godišnje nagrade Grada Rijeke za osobit doprinos izgradnji nove knjižnice i promicanju knjižničarstva.

Doroteja Kamber-Kontić viša je knjižničarka zaposlena u Gradskoj knjižnici Zadar od 1993. godine. Na mjestu ravnateljice je od lipnja 2015. godine. Tijekom dugogodišnjeg rada sudjelovala je u koordinaciji automatizacije poslovanja knjižnice, razvoju mreže narodnih knjižnica (Hrvatska narodna knjižnica i čitaonica Sali, Knjižnica i čitaonica Gračac, Gradska knjižnica Benkovac i druge), a svoje profesionalno djelovanje je posebno usmjerila na razvoj novih programa i usluga za korisnike, edukaciju djelatnika te promišljanje suvremenog knjižničkog prostora, osobito za posebne skupine korisnika. Za vrijeme njezina mandata je Gradska knjižnica Zadar dobila i nagradu Poslodavac godine za osobe s invaliditetom u kategoriji javnog sektora.

Svoja iskustva dodatno je obogatila posljednjih godina, kada je na lokaciji Knjižnice otvoren Centar za mlade te aneks Gradske knjižnice, u kojemu su smješteni Odjel za mlade, Glazbeni odjel i Američki kutak. Trenutno su pred njom i njezinom Gradskom knjižnicom Zadar novi izazovi, ulaze u fazu planiranja nove, odnosno proširene zgrade knjižnice uz suradnju osnivača, lokalne zajednice i arhitekata.

Vedrana Lugić viša je knjižničarka i ravnateljica Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci koja tijekom dugogodišnjeg rada aktivno sudjeluje u razvoju suvremenih knjižničkih usluga, kulturnih programa i projekata usmjerenih na jačanje uloge knjižnice u zajednici. U Knjižnici je zaposlena 2007. godine, a kao ravnateljica od 2018. godine uspješno provodi organizacijski i programski razvoj ustanove, s posebnim naglaskom na razvoj novih usluga, digitalnih sadržaja i suvremenog knjižničkog prostora. Sudjeluje u realizaciji brojnih stručnih skupova, izložbi i kulturnih manifestacija, a osobito se istaknula projektima vezanima uz ostavštine književnika i kulturnu povijest Vinkovaca.

Tijekom njezina mandata Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci primila je priznanje Knjižnica godine, Hrvatskog knjižničarskog društva te nagradu Zaklade dr. sc. Ljerka Markić-Čučuković za suorganizaciju 15. savjetovanja za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj s međunarodnim sudjelovanjem te priređivanje monografije „50 godina Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci“.

Poster izlaganja

**Klikni
na sliku i
pogledaj
e-postere**

Predstavljanje Komisije za izgradnju i opremu knjižnica

Mirna Grubanović

mirna.grubanovic@gksb.hr

Gradska knjižnica Slavonski Brod

Komisija za izgradnju i opremu knjižnica sastavni je dio Sekcije za upravljanje i tehnologiju Hrvatskoga knjižničarskog društva. U dokumentaciji HKD-a može se pronaći da je Komisija osnovana 19. svibnja 1982. ili se osnutak Komisije veže za 1979.

Ciljevi rada Komisije su: prikupljanje podataka i popisa literature o prostorima, opremi i izgradnji knjižnica, osvježavanje donositelja odluka o potrebi ulaganja u prostor, ulaganja u infrastrukturu i održavanje knjižnica, prikupljanje informacija o zgradama i opremi s ciljem ostvarivanja bolje komunikacije s arhitektima i donositeljima odluka, poticanje izgradnje i opremanja knjižničnih prostora u skladu s preoblikovanim poslanjem i zadaćama knjižnice u informacijskom okruženju.

Članove Komisije u razdoblju od 2024. do 2026. činili su: Mirna Grubanović (predsjednica), Ante Mrgan (zamjenik predsjednice), Ismena Meić, Vera Vitori, Maja Bodiš, Tihana Rašeta, Niko Cvjetković, Sanja Jurković, Suzana Pomper, Grozdana Ribičić i Robert Fritz. Pridružene članice su Danijela Unić i Marta Radoš.

Aktivnosti Komisije u mandatu od 2024. do 2026. su: prikupljanje podataka o proizvođačima knjižničkog namještaja i o arhitektima knjižničnih prostora u RH, suorganizacija okruglog stola „Utjecaj suvremenih knjižničnih prostora na poticanje čitanja“ koji je održan 27. listopada 2025. u Gradskoj knjižnici Zadar i suorganizacija stručnog skupa „Suvremeni pristupi u oblikovanju knjižničnih prostora za djecu i mlade“ koji se održava 22. i 23. svibnja 2026. u Gradskoj knjižnici Marka Marulića Split i na otoku Šolti.

Planovi za buduće razdoblje uključuju završetak Bibliografije o izgradnji, adaptaciji i opremanju knjižnica (s naglaskom na domaće časopise iz knjižničarstva) autorice i članice Komisije Vere Vitori kao i organizaciju ili suorganizaciju jednog skupa godišnje, uglavnom u sredinama koje su u proteklih nekoliko godina dobile nove ili obnovljene prostore.

Contemporary Approaches to the Design of Library Spaces for Children and Young People

mr. sc. Emilija Stefanovska Davkova

emilija.stefanovska@uklo.edu.mk

Nacionalna i sveučilišna knjižnica „Sv. Kliment Ohridski“ u Bitoli, Sjeverna Makedonija

Contemporary libraries increasingly transcend their traditional role as places for storing and lending books and are becoming dynamic, multifunctional spaces for learning, creativity, communication, and social interaction. Modern approaches position the library as a „third place,,, a safe and stimulating environment between home and school where children and young people can express themselves freely, develop creativity, and learn through interaction and participation.

This paper examines contemporary concepts in the design of library spaces for children and young people, with particular emphasis on flexibility, inclusion, technological integration, and sustainability. Research indicates that young users prefer interactive and visually stimulating spaces, while safety, accessibility, and a sense of belonging are essential factors for encouraging their active participation in library activities.

Modern library spaces should include flexible reading areas, creative workshops (makerspaces), multimedia studios, and collaborative work zones. The integration of digital tools such as artificial intelligence, virtual reality, gaming, and multimedia technologies is becoming increasingly important in attracting younger generations, while preserving the core educational and cultural mission of libraries. Platforms such as COBISS contribute to connecting physical collections with digital catalogues and resources, creating a hybrid library experience.

Special attention is given to inclusive and sustainable library environments through the use of accessible design, recycled materials, energy-efficient solutions, green areas, and natural light. In accordance with the principles promoted by International Federation of Library Associations and Institutions, libraries have the potential to become key drivers of educational, cultural, and social transformation for future generations.

Naš novi dječji kutak

Margareta Geček

margareta.krizanic@gmail.com

Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava

Gradska knjižnica Ivana Belostenca Lepoglava u 2025. godini nabavila je novi namještaj za dječji kutak knjižnice te je pokrenut projekt „Čitajmo zajedno” u sklopu kojega se svakog utorka čita djeci nakon čega se održavaju radionice koje se temelje na pročitanoj sadržaju. Od početka projekta (ožujak), uz ljetnu pauzu, do kraja godine održano je 25 susreta čitanja s radionicama na kojima je sudjelovalo više od 350 djece što predstavlja veliki uspjeh za naš mali grad. Također, CSSU je naš projekt uvrstio u svoja predavanja kao primjer dobre prakse. S projektom se nastavlja i u 2026. godini.

Vizualizacija UDK oznaka i predmetnih odrednica primjenom generativne umjetne inteligencije u oblikovanju dječjih odjela narodnih knjižnica

Eva Richter
erichter@ffos.hr

Petra Bulić
pbulic@ffos.hr

Borna Petrović
bpetrovic@ffos.hr

Tihana Lubina
tlubina@ffos.hr

Odsjek za informacijske znanosti, Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Vizualizacija UDK oznaka i predmetnih odrednica primjenom generativne umjetne inteligencije u oblikovanju dječjih odjela narodnih knjižnica „Klasifikacija građe i njezino predmetno označavanje“ okosnice su sadržajne obrade pri čemu omogućuju ne samo sustavno organiziranje, već i učinkovito smještanje te pronalaženje građe u knjižničnim zbirka. Iako omogućuju preciznu organizaciju i dohvaćanje građe, njihova apstraktnost često ograničava samostalno snalaženje korisnika, posebice djece u prostoru knjižnice.

U dječjim odjelima narodnih knjižnica, klasifikacijske oznake i predmetne odrednice u pravilu se nastoje prilagoditi načinu na koji djeca pretražuju i razumiju knjižnični fond i to uglavnom pojednostavljivanjem stručnih oznaka, uporabom njima razumljivog i svakodnevnog jezika te tematskim i vizualnim označavanjem građe.

Cilj je ovog e-postera prikazati mogućnosti primjene alata generativne umjetne inteligencije (GUI) u pretvorbi UDK oznaka i predmetnih odrednica u vizualne reprezentacije sadržaja prilagođene djeci kao korisničkoj skupini knjižnice. Istraživanje se vodi pretpostavkom da se sadržaj pristupnica nastalih sadržajnom obradom može prevesti u skup vizualnih simbola, ilustracija ili piktograma koji odražavaju temu građe. Uzorak istraživanja čini građa iz „Bibliografije tiskane građe lagane za čitanje objavljene u Hrvatskoj“ (Šolc, 2023), odnosno bibliografski zapisi navedenih jedinica iz

kataloga Knjižnica grada Zagreba kao najveće hrvatske narodne knjižnice I. tipa koja posjeduje sve jedinice obuhvaćene u Bibliografiji (Petrović, Poje i Faletar, 2026). Navedeni će kataložni zapisi biti ubačeni u nekoliko GUI alata uz standardizirani prompt za kreiranje vizualnog sadržaja ove vrste, čime će se generirati prijedlozi vizualnih reprezentacija (piktograma, ilustracija i tematskih oznaka) koji bi se mogli koristiti u dječjim odjelima. Dat će se usporedba razlika u izlaznim rezultatima korištenih GUI modela te na temelju rezultata ponuditi smjernice za oblikovanje dječjih odjela knjižnica ovom metodom.

Uključivanje djece u oblikovanje knjižnice budućnosti kroz Design thinking

Ida Gašpar i Danijela Petrić

danijela@knjiznica-koprivnica.hr

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

U okviru ITU mehanizma, koji omogućuje povezivanje sredstva iz različitih EU fondova za provedbu integriranih projekata, grad Koprivnica pokrenuo je projekt izgradnje i opremanja kompleksa tržnice i polivalentnog centra.

U okviru polivalentnog centra predviđena je nova zgrada knjižnice. Početkom 2025. godine odabrano je idejno rješenje, a u proces promišljanja budućeg prostora aktivno su uključeni koprivnički knjižničari s ciljem stvaranja suvremene knjižnice koja odgovara potrebama zajednice.

Knjižnice koja će imati primjeren, inspirativan i pozivajući prostor sa suvremenom opremom i stručnim osobljem usmjerenim na dijeljenje znanja u stručnoj zajednici i u radu s korisnicima.

Poseban naglasak stavljen je na uključivanje djece i mladih kroz radionice dizajnerskog promišljanja (prototipiraonice). Tijekom radionica kao što su „Dječji odjel – u izradi!“, „Kreiramo dječji odjel knjižnice uz AI“, „Dizajniramo knjižničnu aplikaciju za djecu“ i „Moj grad, moja knjižnica“, sudionici su razvijali ideje o prostoru i programima buduće knjižnice. Izrađivali su prostorne prototipove, osmišljavali digitalne alate te predlagali inovativne načine povezivanja čitanja, igre i tehnologije.

Radionice su pokazale visoku razinu kreativnosti i razumijevanja suvremenih knjižničnih koncepata među djecom i mladima. Njihovi prijedlozi nadilaze tradicionalnu ulogu knjižnice te je oblikuju kao hibridni prostor koji povezuje kulturu, obrazovanje, tehnologiju i društveni život.

Poster će prikazati rezultate ovog participativnog procesa i naglasiti važnost uključivanja korisnika u oblikovanje knjižnice budućnosti.

Mali prostor, veliki program: organizacija aktivnosti za djecu i mlade u knjižnici

Petra Vicković

pvickovic@gkmm.hr

Gradska knjižnica Marka Marulića Split, Knjižnica za djecu i mlade Mejaši – Kila

Knjižnica za djecu i mlade Mejaši – Kila djeluje u prostorno ograničenim uvjetima (jedna prostorija), što predstavlja izazov usklađivanja tihih i interaktivnih aktivnosti u digitalnom okruženju u kojem se navike čitanja mijenjaju pod utjecajem brzog konzumiranja sadržaja. Unatoč tome, knjižnica razvija bogat program aktivnosti usmjeren na poticanje čitanja, kreativnosti i socijalne interakcije djece i mladih.

Tijekom 2025. godine održana je 81 radionica, uključujući likovne i čitateljske radionice, kvizove, literarne natječaje, LEGO robotiku, edukacije o sigurnosti na internetu te programe poput Malog dnevnika čitanja u kojemu djeca prate svoj čitateljski napredak kroz pečate, zapise i aktivnosti, Lov na knjige - dinamične igre pretraživanja knjižnice uz pomoć tragova i signatura.

Metode rada temelje se na igri, iskustvenom učenju i individualnom pristupu korisnicima pri čemu se djeca potiču da budu aktivni kreatori sadržaja. Prostor je organiziran fleksibilno, a uveden je i čitateljski kutak sa šatorom koji omogućuje povlačenje u tišinu za individualno i grupno čitanje, osobito lektire. Korištenje prostora dodatno se usmjerava jasnim vizualnim uputama, ograničenim korištenjem računala te poticanjem međusobnog uvažavanja tijekom istodobnih aktivnosti.

Ankete korisnika pokazuju visoku razinu zadovoljstva knjižnicom te izraženu potrebu za većim prostorom i fondom knjiga. Knjižnica ostaje sigurno i inkluzivno mjesto susreta, učenja i igre uz suradnju s lokalnom zajednicom i vanjskim stručnjacima. Edukativne aktivnosti prilagođavaju se interesima korisnika, uz poseban naglasak na razvoj čitateljskih navika kroz igru i interakciju, a knjižnica djeluje kao prostor socijalizacije i razvoja suradnje među djecom.

Planira se daljnje jačanje STEM programa i suradnja s vanjskim stručnjacima. Naglasak je na stvaranju ugodnog, inkluzivnog i poticajnog okruženja.

Iskustvo pokazuje da kvalitetno osmišljeni programi i fleksibilna organizacija mogu nadomjestiti prostorna ograničenja i osigurati kvalitetan knjižnični rad.

Knjižnični prostor bez granica

Deša Ficović Kosović

dficovic@yahoo.com

Dubrovačke knjižnice, Narodna knjižnica Grad

Knjižničari Narodne knjižnice Grad suočavaju se sa stalnim problemom ograničenog prostora Odjela za djecu i mlade u spomeničkoj jezgri Dubrovnika. Umjesto pribjegavanja tehnološkim rješenjima (npr. virtualna stvarnost), odlučili su se za pristup transformaciji knjižničnog prostora koji je utemeljen na kreativnosti i maštovitosti knjižničara. U radu će biti prikazani neki od brojnih projekata koji su izvrsni primjeri dobre prakse u kreiranju interaktivnog i tematski oblikovanog prostora koji kroz umjetnički izražaj izlazi iz vlastitih granica a ostaje prilagođen svojim korisnicima.

Primjeri dobre prakse naglašavaju ključnu ulogu knjižničara koji skupa s prostorom čine jedinstvenu cjelinu i doživljaj. Posebna pažnja se posvećuje stvaranju pozitivnih i nezaboravnih iskustava koja ostavljaju trajan trag u sjećanju posjetitelja. Pokazalo se da takav pristup knjižničnom prostoru privlači i zadržava korisnike te potiče njihovu kreativnost.

Svi projekti realizirani su kroz timski rad kreativnih i entuzijastičnih knjižničara i ideju održivosti, korištenjem dostupnih i cjenovno pristupačnih materijala te minimalne financijske izdatke. Unatoč skromnim resursima, postignuti su iznimni rezultati vidljivi kroz veliki odaziv korisnika te značajan interes javnosti, medija i osnivača. Ovi primjeri potvrđuju da inovativnost, suradnja i predanost mogu knjižnicu transformirati u dinamičan i inspirativan prostor koji nadilazi svoju tradicionalnu ulogu.

Idejni projekt sveučilišne knjižnice u knjižničarskoj mašti

dr. sc. Sanja Brbora

sbrbora@svkst.hr

Sveučilišna knjižnica u Splitu

Polazeći od suvremenih knjižničarskih i graditeljskih trendova, rezultata anketnih istraživanja studentske populacije te knjižničarskoga radnog iskustva, poster prikazuje idejnu zamisao studentskih prostora zamišljene sveučilišne knjižnice koja bi istodobno zadovoljavala potrebe studentske populacije, uvažavala različite stilove i navike učenja te poštivala postulate održivosti u 21. stoljeću.

Ulazna etaža obuhvaća predvorje te dvoranu za edukaciju i orijentacijske obilaske, dok središnji dio zauzima prostrana čitaonica neformalnog tipa opremljena naslonjačima i vrećama za sjedenje koja se prostire oko kružnog klaustra zasađenog mediteranskim biljkama (posebice, ružmarinom koji potiče koncentraciju). Kako vremenske neprilike ne bi utjecale na čitatelje, iznad klaustra je zamišljena pomična kupola koja automatski natkriljuje prostor u dodiru senzora s kapljama.

Čitaonica je opremljena i policama s građom u otvorenom pristupu te pultom za preuzimanje publikacija iz zatvorenih spremišta u podzemnoj etaži (koje se dopremaju dizalom i vlakićem). Na istoj se etaži nalazi i zajednička stvaraonica (makerspace) - opremljena računalima sa specijaliziranim softverima, 3D i običnim pisačima, skenerima, sampslužnim fotokopirnim uređajem, uređajem za uvezivanje i sl. te multifunkcijska modularno namještena dvorana koja bi uglavnom studentima služila za opuštanje i druženje, a povremeno bi se mogla preurediti u prostor za različita događanja (književne večeri, predstavljanja, manje koncerte, scenske izvedbe, projekcije i sl.).

Na prvom katu zamišljena je klasična čitaonica s dugim stolovima, nekoliko soba za skupni rad te više sobica za individualni rad s malim balkonima. Na istom se katu nalaze i dvije učionice za povremene edukacije informacijske pismenosti i sl., od kojih bi jedna gotovo cjelodnevno bila dostupna studentima za rad u skupinama. U svim je prostorima osigurana dnevna svjetlost, mogućnost prirodne cirkulacije zraka te dobra klimatizacija, a prostori su razdijeljeni i prirodnim zelenim zidovima kako bi se korisnici osjećali što opuštenije. Predviđen je i zeleni krov za povremena događanja na otvorenom te hortikulturno osmišljen okoliš s klupicama te vrtni knjižnični bistro.

Knjižnica OŠ Jure Kaštelana u korak s promjenama

Ines Obad

ines.obad2@skole.hr

Osnovna škola Jure Kaštelana, Zagreb

Standardom za školske knjižnice definirano je da je školska knjižnica informacijsko, medijsko, komunikacijsko i kulturno središte škole, koja zbirkama građe te uslugama i radom knjižničara osigurava odgojno-obrazovne, informacijske, stručne i kulturne potrebe svojih korisnika. Knjižnica je srce škole i izvorište znanja, mjesto druženja, dnevnog boravka škole, mjesto učenja, razvoja kritičkog mišljenja i čitalačke pismenosti. Knjižničar nosi ključnu ulogu jer udahnuje život knjižnici, on je inovator i podrška koji svojim kompetencijama i vještinama brine o fondu, uređuje prostor knjižnice, osmišljava programe i projekte te je podrška cjelovitom razvoju učenika. Izlaganjem e-postera žele se prikazati promjene koje je prošla knjižnica OŠ Jure Kaštelana od 2019. (kada je knjižničarka započela s radom u knjižnici) do danas. Promjene su obuhvatile cjelokupno poslovanje, prostor i sve djelatnosti rada. Od stručnih poslova pročišćavanje i obnovu fonda, nekoliko izvanrednih revizijskih otpisa, inventarizaciju građe u knjižnično-informacijskom programu Metel i izradu javno dostupnog mrežnog kataloga te promjenu s ručnog postupka zaduživanja uz knjižne listiće u posudbu s pomoću računala. Prostor knjižnice je, uslijed rušenja i izgradnje nove škole, proživio selidbu i smještaj fonda na sedam škola domaćina potom povratak u novu izgrađenu školu i uređenje prostora uz preinake namještaja. Također su i organizacija rada, odgojno-obrazovni rad knjižničarke, rad s učenicima i kulturno-javna djelatnost prilagođavani okolnostima tijekom pandemije koronavirusa selidbom u virtualni prostor ili razred, organizacijom rada na sedam škola u jednom tjednu u dvije smjene uz sve knjižnične usluge i dostupnost građe, da bi po povratku u novu školu knjižnica ponudila nove projekte, suradnje, aktivnosti za poticanje čitanja te izvannastavne aktivnosti.

U korak s promjenama i potrebama učenika razvijala se i mijenjala i uloga školskog knjižničara. Prilagodljivost i kompetencije knjižničarke osigurale su kontinuiranu vidljivost školske knjižnice, prisutnost i dostupnost svih knjižničnih usluga i građe što je dugotrajno osiguralo podršku razvoju čitalačke pismenosti te razvoju ljubavi prema knjižnici i čitanju.

Knjižnica kao prostor igre, učenja i uključivanja

Sonja Šimić
sonja@gkvk.hr

Ana Salopek
ana@gkvk.hr
Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci

Knjižnice usmjerene k lokalnoj zajednici osiguravaju dostupnost znanja i informacija, potporu obrazovanju, kulturni razvoj pojedinca te su napose potpora društvenoj integraciji, inkluziji i koheziji. Knjižnica se, stoga, u suvremenom društvu sve više oblikuje kao „treći prostor” – mjesto izvan doma i škole koje djeci i mladima pruža sigurno, inkluzivno i poticajno okruženje. Takav koncept odgovara na promjenjive potrebe korisnika kroz fleksibilnost prostora, digitalizaciju, participaciju i razvoj kreativnih sadržaja, uz ključnu ulogu knjižničara kao aktivnog kreatora iskustva i dodatne vrijednosti.

Suvremeni knjižnični prostor više nije statičan, već dinamično okruženje koje objedinjuje učenje, druženje i stvaranje. Različito osmišljene zone – za čitanje, rad, igru i opuštanje – omogućuju korisnicima da prostor koriste prema vlastitim interesima i potrebama.

Fleksibilan raspored i dostupnost digitalnih alata omogućuju organizaciju radionica, predavanja, susreta i interaktivnih aktivnosti, čime knjižnica postaje otvorena za razmjenu znanja i ideja. Takvo okruženje ima značajan utjecaj na razvoj djece i mladih. Potiče stvaranje čitalačkih navika od najranije dobi, razvoj socijalnih vještina kroz interakciju s vršnjacima i stručnim osobljem te jača osjećaj pripadnosti zajednici. Raznovrsni programi i sadržaji dodatno doprinose razvoju pismenosti, kritičkog mišljenja i kreativnosti.

Budućnost knjižnica leži u fleksibilnim, hibridnim i korisniku usmjerenim prostorima koji prate izazove odrastanja i izazove tehnoloških promjena. Knjižnice strukturirane na navedeni način ostaju važna središta zajednice – mjesta susreta, učenja, igre i inspiracije koje aktivno podržavaju cjeloživotno učenje i uključivanje svih korisnika te posredno utječu na preobražaj suvremene kulture.

Ovdje uči, čitaj, igray, razgovaraj, stvaraj, spavaj i odmaraj

Maja Petračija

maja@knjiznica-krizevci.hr

Gradska knjižnica „Franjo Marković“ Križevci

Stalnim rastom broja programa, sudionika i korisnika u istovremeno nepromijenjenim prostornim kapacitetima, nužno nam je razvijati fleksibilne i kreativne pristupe oblikovanju knjižničnog prostora. Prostor knjižnice kontinuirano prilagođavamo različitim sadržajima i aktivnostima.

U ovom izlaganju govori se o prenamjeni prostora za djecu i mlade. Primjerice, igraonica, primarno namijenjena igri i opremljena didaktičkim materijalima, prema potrebi se transformira u čitaonicu za veće skupine malih korisnika. Tijekom programa prespavanja u knjižnici, isti prostor postaje soba za spavanje, dok se u drugim prilikama pretvara u edukativni poligon koji služi učenju razvrstavanja otpada ili suvremeno opremljenu radionicu s multimedijском opremom, uključujući projektor, platno i 3D pisač.

Dječji odjel nedavno je osvježen novijim namještajem i uređenjem kutka za čitanje koji se pokazao iznimno privlačnim djeci.

Prostor za mlade uređen je kao svojevrsni dnevni boravak koji, uz knjižničnu građu, uključuje: igraće konzole, udobni naslonjač za dvoje i moderan tepih čime se potiče ugodniji, slobodniji boravak. Istodobno, isti prostor osigurava uvjete za rad i pisanje te susrete čitateljskih klubova. Odjel beletristike nerijetko veći dio vremena služi kao izložbeni i posudbeni prostor, ali se uređuje u prostor „cafea“ u kojem srednjoškolci imaju svoje večeri poezije i sl. Knjižnični prostori dodatno se proširuju i reinterpretiraju tematskim transformacijama. Informacijsko-posudbeni odjel u pravom smislu imitira prostor likovne galerije. Atrij knjižnice zimi postaje scenografski osmišljena „zemlja slatkiša“, dok se u toplijem dijelu godine pretvara u prostor tržnice knjiga, sajмова te edukativnih i kreativnih radionica, koncerata na otvorenom. Ljetna pozornica iza knjižnice služi za različite dječje završne svečanosti. Multimedijaska dvorana knjižnice pretvara se najčešće u „kazalište“, kvizaški prostor za mlade, mjesto književnih i glazbenih susreta. Knjižnica se pozicionira i kao dio šire zajednice inovativnim sadržajem poput službene geocache točke čime privlači nove posjetitelje.

Nastojimo iskoristiti svaki metar unutrašnjeg i vanjskog prostora knjižnice u svrhu dinamičnog, višefunkcionalnog prostora koji aktivno odgovara potrebama djece i mladih.

Knjižnica Trstenik: Nova dimenzija postojanja

Maja Prizmić, Dušanka Čolović, Ana Mršić Marasović

trstenik@gkmm.hr

Gradska knjižnica Marka Marulića Split, Knjižnica Trstenik

Knjižnica Trstenik je treća knjižnica po veličini u mreži Gradske knjižnice Marka Marulića. Osnovana je 2000. godine u doba ekspanzije istoga grada Splita kada se jasno prepoznala potreba za novom knjižnicom. S fondom od preko 43.000 jedinica građe i gotovo 3000 aktivnih korisnika, važna je kulturna točka tog dijela grada. Od početaka je smještena u neadekvatnom etažnom prostoru što se i danas ispoljava kao njezina posebnost. Iako prostorno ograničen, Odjel za djecu i mlade, uvijek je privlačio male korisnike ponajviše zahvaljujući ljubaznosti, stručnosti, animaciji i komunikaciji djelatnika. Praksa je potvrdila pravilo da su duša svake knjižnice njezini ljudi - knjižničari.

Godine 2024. pristupilo se nužnom preuređenju i proširenju Odjela za djecu i mlade. Renovaciju je financirao grad Split, a arhitektonsko rješenje potpisao je Studio A.R.P. Dinka Peračića. Godinu prije revitaliziran je dotad neiskorišten podrumski prostor čime je knjižnica dobila multifunkcionalnu dvoranu i spremište. Time su otvorena vrata u novu dimenziju postojanja: događanjima i susretima, književnim i znanstvenim temama, predstavama i radionicama. Tehnološki i standardizacijski skok omogućio je nove oblike rada s djecom i odraslima što je izravno utjecalo na fluktuaciju korisnika.

Nakon svečanog otvaranja Odjela za djecu i mlade (2. svibnja 2024.), kada je uveden i besplatan upis za mlađe od 18 godina, zabilježen je značajan porast posudbi i novoupisanih članova. Kakav je novi Dječji sada? Proširen, prozračan, svijetao, ugodan, modularno promjenjiv s mogućnostima prilagodbe djeci i različitim programima.

Suvremeni namještaj iz asortimana opreme za knjižnice privlačnog je i praktičnog dizajna, a vesele boje zidova vizualno razgraničavaju zone prema potrebama korisnika. Ulaz u knjižnicu ujedno je ulaz na Odjel za djecu i mlade koji je kvartovskoj djeci i roditeljima postao prošireni dnevni boravak.

Primjer Knjižnice Trstenik dokazuje da sinergija knjižničarske struke, arhitektonskog planiranja i lokalne uprave rezultira održivim ulaganjem u budućnost zajednice, čak i u inicijalno prostorno ograničenim uvjetima.

Info zonin klub za mlade

Lara Zubanović
info@infozona.hr
Info zona, Split

Info zonin klub za mlade *Zona* predstavlja primjer, za splitske prilike, inovativnog pristupa radu s mladima u kojem mladi aktivno sudjeluju u kreiranju sadržaja i programa namijenjenih svojim vršnjacima. Temeljni koncept kluba počiva na participativnom modelu u kojem mladi nisu samo korisnici, već i organizatori aktivnosti, čime se potiču njihova odgovornost, kreativnost i osjećaj pripadnosti zajednici. Program Zone osmišljen je tako da doprinosi kvaliteti života mladih kroz razvoj socijalnih i životnih vještina u sigurnom i poticajnom okruženju. Posebna vrijednost ovog pristupa ogleda se u činjenici da dobrobiti ostvaruju obje skupine mladih - i oni koji organiziraju i osmišljavaju aktivnosti, kao i oni koji u njima sudjeluju kao konzumenti. Organizatori razvijaju organizacijske, komunikacijske i liderske vještine, dok sudionici imaju priliku za kvalitetno i strukturirano provođenje slobodnog vremena. Sudjelovanje u različitim aktivnostima doprinosi jačanju socijalnih vještina, mentalnom zdravlju te prevenciji rizičnih ponašanja. Dodatno, Zona provodi edukativne i kreativne programe koji pridonose očuvanju mentalnog zdravlja mladih i jačanju njihovih kompetencija za svakodnevni život. Program uključuje tematska druženja, predavanja, radionice i izložbe, a sadržaj se kontinuirano razvija prema interesima i potrebama mladih sudionika.

Znamo li tko su one? – Knjižničarke grada Splita

dr. sc. Berislav Čović

bcovic@m.ffzg.hr

Knjižnica Filozofskog fakulteta u Zagrebu

dr. sc. Ksenija Švenda-Radeljak

ksvenda@pravo.hr

Pravni fakultet u Zagrebu, Knjižnica Studijskog centra socijalnog rada

dr. sc. Nada Topić

ntopic@gkmm.hr

Gradska knjižnica Marka Marulića Split

Tina Bakšaj Hunjadi

tbaksaj@gmail.com

Gradska knjižnica i čitaonica „Metel Ožegović“ Varaždin

Komisija za povijest knjige i knjižnica HKD-a

Doprinos knjižničara razvoju knjižničarske struke i društveno-kulturnom životu često ostaje nedovoljno prepoznat i valoriziran. Upravo iz te potrebe proizlazi projekt Komisije za povijest knjige i knjižnica Hrvatskog knjižničarskog društva pod nazivom „Značajne osobe u hrvatskom knjižničarstvu kroz povijest: Leksikon zaslužnih žena u hrvatskom knjižničarstvu u drugoj polovici 20. stoljeća – usmeni i pisani izvori (oral history)“.

Riječ je o višegodišnjem istraživanju koje ima za cilj istaknuti i dokumentirati doprinos pojedinaca, s posebnim naglaskom na žene koje su značajno utjecale na razvoj knjižničarske profesije u Hrvatskoj. Među njima su i knjižničarke grada Splita (Neda Anzulović, Dubravka Bošnjak, Ana Bašić...). Projekt obuhvaća sve vrste knjižnica u Republici Hrvatskoj, uključujući nacionalne, sveučilišne, visokoškolske, narodne i školske knjižnice. Metodološki se temelji na historiografskom pristupu, analizi arhivske i knjižnične građe te primjeni metode usmene povijesti, koja uključuje intervjue s relevantnim sudionicima i svjedocima razvoja struke. Takav kombinirani pristup omogućuje cjelovitiji uvid u profesionalni i društveni doprinos istraživanih osoba.

Ključni rezultat projekta bit će izrada biografskog leksikona, dostupnog u elektroničkom i tiskanom obliku. Leksikon će pružiti sažet,

ali sveobuhvatan pregled rada i postignuća zaslužnih žena u hrvatskom knjižničarstvu. Osmišljen je kao otvorena i nadopunjiva baza podataka koja će se kontinuirano razvijati prikupljanjem novih informacija i uključivanjem šire stručne zajednice. Projekt ima važnu ulogu u očuvanju kulturne baštine i jačanju vidljivosti knjižničarske struke. Istodobno stvara temelje za daljnja istraživanja te pridonosi boljem razumijevanju povijesnog razvoja knjižničarstva u Hrvatskoj, osobito kroz prizmu doprinosa žena.

Stručni skup s međunarodnim sudjelovanjem

Split / Šolta, 22. - 23. svibnja 2026.

Gradska knjižnica Marka Marulića Split

Suorganizator:

Komisija za izgradnju i opremu knjižnica HKD-a

Prezidencija
Republike
Hrvatske
Ministarstvo
kulture
i baštine
Republike
Hrvatske
Ministry of
Culture
and Heritage

GRAD SPLIT

Gradska knjižnica
MARKA MARULIĆA Split

Šolta
OPĆINA ŠOLTA

